

FINANCOVÁNÍ OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

Alena Kopfová

Katedra finančního práva a národního hospodářství, kanc. 122

Alena.Kopfova@law.muni.cz

Majetková struktura (aktiva)

---

1. Pohledávky za upsaný základní kapitál
2. Dlouhodobý majetek
  - a) Dlouhodobý nehmotný majetek
  - b) Dlouhodobý hmotný majetek
  - c) Dlouhodobý finanční majetek
3. Oběžná aktiva
  - a) Zásoby
  - b) Dlouhodobé pohledávky
  - c) Krátkodobé pohledávky
  - d) Krátkodobý finanční majetek
4. Časové rozlišení

Finanční struktura (pasiva)

---

1. Vlastní kapitál

- a) Základní kapitál
- b) Kapitálové fondy
- c) Fondy ze zisku
- d) Výsledek hospodaření minulých let
- e) Výsledek hospodaření běžného účetního období

2. Cizí zdroje

- a) Rezervy
- b) Dlouhodobé závazky
- c) Krátkodobé závazky
- d) Bankovní úvěry a výpomoci

3. Časové rozlišení

Optimalizace finanční struktury

- Nalezení optimálního poměru mezi jednotlivými druhy používaného kapitálu
- Klíčová role: náklady kapitálu
  - Úrokový daňový štít vs. náklady finanční tísně
- Možno vyjádřit pomocí tzv. U-křivky
- Tzv. bilanční pravidla
  - Zlaté pravidlo financování
    - sladovat časový horizont složek majetku a zdrojů, ze kterých jsou tyto složky financované
  - Zlaté pravidlo vyrovnání rizika
    - Vlastní zdroje by měly převyšovat cizí zdroje

Finanční zdroje

- Zdroje tvorby peněžních prostředků a podnikového kapitálu
- Účetní pohled – zdroje krytí majetku, tedy pasiva rozvahy
- Souhrn peněz, které podnik získá realizací svých výrobků, služeb, eventuálně svého nepeněžního majetku, růstem různých forem vlastního kapitálu, dluhů, výjimečně i formou dotací

Rozdělení finančních zdrojů

- Z hlediska vlastnického
  - Vlastní
  - Cizí
- Z hlediska původu prostředků
  - Vnitřní (interní)
  - Vnější (externí)
- Z hlediska časového
  - Krátkodobé
  - Dlouhodobé

Samofinancování

- Financování z vnitřních (interních) vlastních zdrojů
- Užší pojetí – z nerozděleného zisku
- Širší pojetí – využití všech vnitřních zdrojů
- Zjevné samofinancování
  - Vykázání a používání jednotlivých způsobů samofinancování
- Skryté (tiché) samofinancování
  - Vytváření skrytých rezerv, které nejsou formálně zřejmé
  - Např. podcenění podnikového majetku nebo nadcenění závazků

Nerozdělený zisk

- Kladný výsledek hospodaření
- Na velikost podnikového zisku má vliv:
  - Velikost realizované produkce
  - Struktura realizace
  - Cena realizované produkce
  - Náklady na jednotku realizace
- + Dividendová politika
- Výhody – žádné úroky; nezvyšuje se zadlužení společnosti; možno financovat i investice, na které by bylo obtížné sehnat externí zdroje
- Nevýhody – velikost zisku nestabilní; dražší zdroj financování

Odpisy

- Vyjadřují opotřebení (fyzické i morální) dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku
- Měly by zajistit obnovu dlouhodobého majetku
- Zajišťují přenos ceny majetku do nákladů (jako nákladová položka součástí kalkulace ceny, vrací se zpět v rámci inkasovaných tržeb)
- Reprodukční efekt odpisů (Domarův efekt) – pomocí odpisů lze financovat nejen obnovu dlouhodobého majetku, ale i jeho rozšíření
- Oprávky = kumulovaný součet provedených odpisů k určitému okamžiku

Odpisy

- Výši odpisů ovlivňují:
  - Výše a struktura dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku
  - Cena majetku, který se odepisuje
  - Doba odepisování majetku
  - Zvolená metoda odepisování
- Výhoda – poměrně stabilní zdroj financování

Odpisy

- Účetní – vyjadřují reálnou velikost opotřebení; podnik si sám sestaví odpisový plán
  - Možné metody odepisování – lineární, degresivní (akcelerační), progresivní, nerovnoměrné, v závislosti na výkonu stroje,...
- Daňové – pro stanovení základu daně z příjmu
  - Rovnoměrné odepisování (každá odpisová skupina stanovenou sazbou):
    - **roční odpis = (vstupní cena / 100) x sazba**
  - Zrychlené odepisování (každá odpisová skupina stanovený koeficient odepisování „k“):
    - **odpis pro 1. rok = vstupní cena / k₁**
    - **pro další roky = (2 x zůstatková cena) / (k - n)**

Daňové odpisy dlouhodobého hmotného majetku

Odpisové skupiny

Odpisová skupina	Minimální doba odepisování	Příklady
1	3 roky	Kancelářské stroje a počítače, televizní kamery...
2	5 let	Automobily, rozhlasové a televizní přijímače...
3	10 let	Klimatizační zařízení, kotle pro ústřední vytápění, jeřáby...
4	20 let	Budovy ze dřeva a plastů, oplocení budov a inženýrských staveb...
5	30 let	Výrobní budovy, komunikace (silnice, mosty, tunely aj.)...
6	50 let	Administrativní budovy, budovy hotelů, obchodních domů, školy...

Rovnoměrné odepisování DHM - sazby (%)

Odpisová skupina	V prvním roce odepisování	V dalších letech odepisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Zrychlené odepisování DHM - koeficienty

Odpisová skupina	V prvním roce odepisování	V dalších letech odepisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Možnost zvýšeného odpisu v prvním roce:

Rovnoměrné odepisování DHM - sazby (%)

Odpisová skupina	V prvním roce odepisování	V dalších letech odepisování	Pro zvýšenou vstupní cenu
1	30	35	33,3
2	21	19,75	20
3	15,4	9,4	10

Daňové odpisy - příklad

- Společnost zakoupila osobní automobil v hodnotě 400 000 Kč a zařadila ho do svého dlouhodobého hmotného majetku. Vypočítejte, jak velké odpisy jako náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů si mohla společnost v jednotlivých letech uplatnit, jestliže:
  - a) zvolila rovnoměrný způsob odepisování
  - b) zvolila zrychlený způsob odepisování

Odpisy – řešení příkladu

- Osobní automobil spadá do 2. odpisové skupiny, doba odepisování činí minimálně 5 let

a) Rovnoměrný způsob

1. rok: $(400\ 000/100) \times 11 = 44\ 000$ Kč

2.-5. rok: $(400\ 000/100) \times 22,25 = 89\ 000$ Kč

Odpisy – řešení příkladu

b) Zrychlený způsob

Rok	Postup výpočtu	Roční odpis (Kč)	Zůstatková cena
1.	$400\ 000 / 5$	80 000	320 000
2.	$(2 \times 320\ 000) / (6 - 1)$	128 000	192 000
3.	$(2 \times 192\ 000) / (6 - 2)$	96 000	96 000
4.	$(2 \times 96\ 000) / (6 - 3)$	64 000	32 000
5.	$(2 \times 32\ 000) / (6 - 4)$	32 000	0

Dlouhodobé a střednědobé úvěry

- Externí, cizí zdroj financování
- Finanční úvěry – viz dále
- Dodavatelské úvěry
  - Poskytovány dodavateli velkých investičních celků
  - Souhlas s odkladem zaplacení za poskytnuté plnění
  - Délku ovlivňuje povaha zboží, soutěž na trhu, podmínky konkurence
- Úvěr získaný emisí podnikových obligací
  - Dluhopis (obligace) – zastupitelný cenný papír, s nímž je spojeno právo na splacení dlužné částky (v nominálních hodnotách + vyplácení předem stanoveného výnosu, úroku) a povinnost emitenta toto právo uspokojit
  - Dluhopis je obchodovatelný

Finanční úvěry

- Střednědobé a dlouhodobé bankovní úvěry
  - Za úvěr dlužník platí určitou cenu = úrok
    - Počítá se z jistiny
    - Roční (p.a.), pololetní (p.s.), čtvrtletní (p.q.), měsíční (p.m.), denní (p.d.)
  - Úročení
    - Jednoduché – výpočet úroků vychází ze stejného základu
      - $K = K(0) \times (1 + i \times t)$; kde K = konečný stav kapitálu, $K(0)$ = jistina, i = úroková míra (jako desetinné číslo), t = doba půjčky
    - Složené – tzv. kapitalizace úroků
      - $K = K(0) \times (1 + i)^n$; kde n = počet úrokových období
    - Smíšené – kombinace jednoduchého a složeného úročení

Příklad – jednoduché úročení

- Společnost si půjčila od banky 65 000 Kč na půl roku. Jedná se tedy o jednoduché úrokování. Úroková sazba se nemění a činí 10 % p.a. Kolik musí vrátit?
  - Pozn.: Při výpočtu doby půjčky „t“ vycházejte z tzv. německé či obchodní metody, kdy se v čitateli uvažuje měsíc 30 dní a ve jmenovateli rok 360 dní.

Příklad jednoduché úročení - řešení

- $K = K(0) \times (1 + i \times t)$
  - $K(0) = 65\,000$
  - $i = 0,1$
  - $t = 6$ měsíců (měsíc = $30 / 360$)
- $K = 65\,000 (1 + 0,1 \times 180 / 360)$
- $K = 68\,250$ Kč

Příklad – složené úročení

- Podnikatel si chce půjčit od banky na 2 roky 3 miliony Kč. Předpokládá, že po dvou letech bude mít na splacení úvěru 3,5 milionu Kč. Banka nabízí úvěr s úrokovou mírou 14,6 %, úročí se jednou ročně, vždy na konci roku. Jedná se o složené úročení.
  - a) Bude částka 3,5 milionu Kč na splacení úvěru stačit?
  - b) Kolik korun maximálně si případně může podnikatel půjčit? Banka poskytuje úvěry v celých tisíci korunách.

Příklad složené úročení - řešení

a) $K = K(0) \times (1 + i)^n$

- $K(0) = 3\,000\,000$

- $i = 0,146$

- $n = 2$

$$K = 3\,000\,000 \times (1 + 0,146)^2$$

$$K = 3\,939\,948 \text{ Kč}$$

b) Ze základního vzorce vyjádříme $K(0) = K / (1 + i)^n$

- $K = 3\,500\,000$

$$K(0) = 3\,500\,000 / (1 + 0,146)^2$$

$$K(0) = 2\,665\,000$$

Finanční úvěry

■ Hypoteční úvěr

- Účelový úvěr poskytován na financování investic do nemovitostí
- Splácení úvěru pomocí nejčastěji měsíčních nebo čtvrtletních anuit
  - Anuita = složená platba obsahující úrokovou a úmorovou část
  - $a = HU \times [i \times (1 + i)^n] / [(1 + i)^n - 1]$; kde HU = počáteční výše úvěru, i = úroková míra úrokového období, n = počet úrokových období

Příklad – anuitní splácení

- Společnost splácí 2 roky pololetními anuitami úvěr ve výši 100 000 Kč při úrokové sazbě 10 % p.a. Stanovte výši anuity a sestavte umořovací plán tohoto úvěru.

Příklad anuitní splácení - řešení

- $a = HU \times [i \times (1 + i)^n] / [(1 + i)^n - 1]$
  - Daná úroková míra 10 % p.a., ale úrokové období je pololetí, proto $i(\text{p.s.}) = 0,1 / 2 = 0,05$
  - $HU = 100\ 000$
  - $n = 4$
- $a = 100\ 000 \times [0,05 \times (1 + 0,05)^4] / [(1 + 0,05)^4 - 1]$
- $a = 28\ 201,18$

Příklad anuitní splácení - řešení

Pořadí splátky	Výše splátky	Úmor	Úrok	Nesplacená část dluhu
0	-	-	-	100 000
1	28 201,18	23 201,18	5 000	76 798,82
2	28 201,18	24 361,24	3 839,94	52 437,58
3	28 201,18	25 579,31	2 621,87	26 858,27
4	28 201,18	26 858,27	1 342,91	0
Součet	112 805	100 000	12 805	x

Krátkodobé úvěry

- Obchodní úvěr
  - Závazky vůči dodavatelům
  - Časový rozdíl mezi realizací obchodu a jeho zaplacením
  - Označován jako nebankovní úvěr
- Zálohy (akontace)
  - Finanční zdroj pro příjemce
  - Výše zálohy věcí dohody
- Krátkodobé bankovní úvěry
  - Např. úvěr na sezónní náklady nebo úvěr na přechodný nedostatek finančních prostředků

Leasing

- Cizí, vnější zdroj financování
- Pronájem konkrétního dlouhodobého majetku pronajímatele za sjednané nájemné nájemci
- Neobjevuje se v rozvaze nájemce (může zkreslit hodnocení míry zadlužení)
- Operativní (provozní) leasing
  - Krátkodobý pronájem, na dobu určitou
  - Po uplynutí doby se předmět vrací pronajímateli
- Finanční leasing
  - Dlouhodobý pronájem
  - O údržbu a pojištění majetku se stará nájemce
  - Doba pronájmu se blíží životnosti majetku, po jejím uplynutí přechází do vlastnictví nájemce

Leasing

■ Výhody:

- Podnik nemusí disponovat celou částkou na získání majetku
- Dostupnější než úvěr
- Obvykle se splácí až po uvedení zařízení do provozu
- Splátky se zahrnují do daňově uznatelných nákladů

■ Nevýhody:

- Výše splátek převyšuje pořizovací cenu

■ Leasingový koeficient

- Poměr mezi součtem všech leasingových splátek a pořizovací cenou leasingu

Příklad – leasingová splátka a leasingový koeficient

- Vypočítejte výši pravidelné leasingové splátky osobního automobilu a výši leasingového koeficientu, jestliže pořizovací cena automobilu činila 400 000 Kč a leasingová společnost předpokládá pravidelné měsíční splátky po dobu pěti let s navýšením první splátky o 20 % z pořizovací ceny a svoji marži ve výši 10 % z pořizovací ceny.

Příklad leasing - řešení

- Celková cena leasingu = pořizovací cena + marže leasingové společnosti
= 400 000 + 10 % z 400 000 = 440 000 Kč
- Na 60 pravidelných splátek zbývá:
= 440 000 – 20 % z 400 000 = 360 000 Kč
- Výše pravidelné splátky:
= 360 000 / 60 = 6 000 Kč
- První navýšená splátka:
= 6 000 + 20 % z 400 000 = 86 000 Kč
- Cena leasingu:
= 86 000 + 59 x 6 000 = 440 000
- Leasingový koeficient:
= 440 000 / 400 000 = 1,1

Faktoring a forfaiting

■ Faktoring

- Prodej krátkodobé pohledávky podniku před lhůtou splatnosti faktorovi (specializovaná finanční instituce nebo banka)
- Faktor odkupuje pohledávku za provizi a bere na sebe riziko spojené s odkupem pohledávky
- Výhody pro podnik – rychlé získání finančních prostředků, snížení míry zadlužení, odpadá starost s inkasem

■ Forfaiting

- Odkoupení dlouhodobých a střednědobých pohledávek před lhůtou splatnosti forfaitem
- Používá se především v zahraničním obchodě
- Často vyžaduje ručení třetí osobou (nejčastěji banka dovozce)

Děkuji za pozornost!

Alena.Kopfova@law.muni.cz